

Kaťjuška

Michal Šefara (2. místo ve II. kategorii)

Byla to vždy tichá dívka. A tím možná pro mě byla ta osudová, přesně ta dívka, pro kterou kluk udělá snad cokoli. Nebylo to dané tím, čím byla, nebylo to dané dobou a těmi událostmi kolem, prostě to bylo v ní. Byla taková. Ve skutečnosti nepatřila nikam, nikdo ji mezi sebe nepřijal, nevěděla, kde má domov, byla to dokonale separovaná osoba. O ničem nemohla říct, že je její, že jí patří k srdci. Řekla to prý jenom mně. Kaťjuška. Tak jsem jí říkal.

Poprvé jsme se setkali v šesté třídě při druhém pololetí, kdy přišla do naší třídy. Malá holčička s tmavě rudými vlasy, neměla je zrzavé, měla je tak podivně do ruda, spletené do dvou dlouhých copů. Na první pohled celkem obyčejná holka ze šesté třídy, od nás nijak nevybočovala. Nejhezčí však pro mě byly její lesklé, upřímné, hnědé oči a ty malé rtíky. Tehdy nám ji soudružka učitelka představila jako Kaťju Mahenovou. Co mě na ní taky zaujalo, bylo, že se během toho představování nikomu pořádně nepodívala do obličeje. Jako by se styděla za to, jaká je, jako by tušila, jak budou vypadat ty její další roky na škole. Sedla si sama do první lavice, protože my ostatní jsme dávno seděli v párech. Ostatní spolužáci o ni nejevili zájem, ale mě prostě uhranula hned, jak vkročila k nám do třídy.

Časem a velice postupně jsem se o té tajemné a tiché dívčině dovídal něco víc. Pověštinou z toho, co se táhlo šeptem, z drbů a z různých polopravd. Na dobu, ve které jsme žili, nic překvapivého. Tak jak jste mohli dostávat pomeranče, banány či pořádný kus masa pouze pod pultem, i zvěsti o lidech se nesly v podobném utajeném zvyku. Všichni to jako by věděli, ale nikdo to doopravdy neříkal, byl to zvláštní strach. Ti, co toho věděli moc, se tím zrovna dvakrát nechlubili, protože pro systém byli problémoví, ale přesto jsem se od nich něco dozvěděl. A jak jsem zjistil, Kaťja se nenarodila zrovna nejlépe.

Soudružka Kateřina Mahenová, ale ona měla radši, když se jí neoficiálně říkalo paní, tedy maminka Kaťji, byla učitelka. Narodila se do tradiční učitelké rodiny, kde učení bylo prostě povinnost, které se nedalo vzepřít. Celá její rodina pocházela z Karlových Varů, žila dlouho vedle německých a ruských menšin v tomto městě a mezi nimi měli mnoho dobrých přátel. Po obsazení Sudet před válkou se rodina odstěhovala na Moravu k Olomouci a zde již zůstala. Z dlouhého soužití vedle Němců a Rusů tedy paní Mahenová uměla od svých rodičů perfektně německy a rusky a tyto jazyky také pak učila. Byla to dobrá jazykářka.

Zlom v jejím životě nastal, když nás přijela přátelsky chránit vojska Varšavské smlouvy. V době, kdy v Olomouci kroužily sovětské tanky ve snaze potlačit údajnou

kontrarevoluci, paní Mahenová se snažila těmto vojákům v jejich mateřštině domluvit a nějak jim vysvětlit, jak se věci tady v ČSSR doopravdy mají. Ostatní lidé si to ale vysvětlili po svém, a tak jsem mohl slyšet, že Mahenová vesele vítala okupační vojska, radila jim, utěšovala sovětské vojáky, udávala svoje občany a dělala další nesčetné hnusné věci. Najednou byla Mahenová v očích lidí čistá Ruska, i když její rodina žila od nepaměti v Čechách, snad i déle než ty rodiny, které ji pomlouvaly.

Přesto všechno se seznámila s jedním ruským vojákem a s ním měla Kaťju. A to bylo pro samotnou Kaťju špatné, jelikož to nebyl ani komunistický pohlavár, ani žádný důstojník, byl to jenom jeden z těch mnoha obyčejných sovětských vojáků. Jeho jméno jsem se nedozvěděl, vím jen, že se o Kaťju přihlásil, ale paní Mahenovou si nevzal, protože doma už jednu ženu měl. Domů se mu nechtělo, a tak zůstal tady, aby mohl vídat dceru, což bylo jenom o dovolenkách. Jenže jako otec toho moc nedělal, zřejmě ani moc nemohl a jeho krajané na základně z jeho nemanželské dcery také asi radost neměli.

A Kaťja v tomto vyrůstala. Otec sovětský voják a matka jen učitelka, která umí rusky. Často jsem zaslechl, že Mahenová je polo-Němka a její rodina za války kolaborovala, že to je sudetská Němka, která se nepřihlásila po válce k odsunu. Anebo někdo říkal, že je to pro změnu polo-Ruska a je to zapřísáhlá komunistka a udavačka, která podporuje okupaci. Každý říkal něco jiného, každý si našel to svoje, záleželo na člověku a druhu nenávisti. Mahenová se proti tomu nebránila a ani nemohla, lidé to říkali potají, za zády, vědouce, že sovětský voják, otec jejího dítěte, proti nim nic nezmůže a ona sama je moc hodná. A Kaťja byla stejná. Děti se jí posmívaly a říkali jí Rudá Kaťja, Cizačka, Sovětice nebo Němkorusák, ale stejně tajně a potichu, aby se to neslyšelo. Děti se jí od začátku stranily, ať už samy od sebe nebo na příkaz svých rodičů.

Dospívání v osmdesátých letech pod dozorem soudruha prezidenta Husáka rozhodně nebylo pro leckoho nejlehčí. A pro Kaťju již vůbec. A pro mě to svým způsobem taky nebylo nejružovější. Ji uráželi a odpuzovali od sebe všichni a na mě si většinou zasedli vyloženě zarytí soudruzi. Bodejt' by ne, když oba rodiče po normalizaci neprošli komunistickým sítem a ocitli se na listině stranicky nespolehlivých a děda, starý bohém, alkoholik a anarchista, se ne vždy uhlídal. Ono je to celkem nepříjemné, když se jednou do měsíce opije v hospodě a pak na ulicích města vyřvává: „Soudruh Lenin měl velkou ideji světové revoluce a taky velkou syfilidu!“ a taky: „Se Sovětským svazem na věčné časy do věčných lovišť!“, ale nejhorší je, když zařve před služebnou VB: „Pojďte ven, ať vám ty vaše prdele můžu nakopat tak, ať je máte doopravdy rudý!“ Pak není divu, že je děda každou chvíli ve vězení za rušení nočního klidu a rozvracení republiky. Štěstí pro něj, že nabourává stát vždy v alkoholovém

opojení. Jenže si bohužel neuvědomuje, že tím dělá problémy i mně. Moje ruštinářka mě totiž záhadně v tu dobu neměla moc ráda.

A v osmičce to se mnou začínalo být opravdu špatné, a pokud jsem se chtěl dostat na střední školu jako ostatní, musel jsem se na tu otravnou babu prostě připravit. A tak mě cesta zoufalství zavedla ke Kaťji a její mamince. První měsíc doučování jsem se u nich doma cítil nejistě a jako z jiného světa, potom ale barikády opadly. Obě byly neuvěřitelně pohostinné a celkově v jejich bytě, v jejich království, mimo svět venku, vládla pohoda, kterou jsem za celý život nepocítil. Kaťja byla nejenom po mamince krásná, ale také chytrá, neuvěřitelně inteligentní a taky uměla krásně mluvit plynně rusky, proto ve škole neměla problémy, na rozdíl ode mě. U nich, v malém panelákovém bytě, mě měla celou dobu pod dohledem ona, paní Mahenová nás zkontrolovala jen občas. Kaťja měla trpělivost, byla milá a krásně se smála, když jsem zkomolil nějaké slovíčko. Byl to nádherný úsměv, nechápal jsem, jak ji někdo mohl nenávidět, protože takhle byla překrásná. Věděli jsme o sobě všechno, znal jsem ji z těch hodin učení líp než mé staré kamarády, dokázal jsem i vycítit její nálady a pocity. Já jí začal říkat Kaťjuška, ona mně Myško nebo Ty jeden bláznivej. Já se do ní tehdy zkrátka zamiloval. A možná to byla ta první dětská láska, která mojí zlé ruštinářce srazila její podlý úsměv z tváře. Byla nucena přestat usilovat o mé propadnutí, jelikož jsem začínal umět lépe rusky než ona.

Abych se Kaťjušce výrazně odvděčil, našetřil jsem si větší obnos peněz a koupil jsem jí na narozeniny bonboniéru, speciálně až z Polska. Nechlubila se, že má narozeniny zrovna devátého května, tedy na den, kdy se slavilo osvobození naší země od nacistického teroru příjezdem vojsk slavné Rudé armády do Prahy a konce války. Naši třídu vyhnali tradičně ven s vlaječkami a fotkami našich a sovětských generálů a šli jsme před pomník Padlým válečným hrdinům. Kaťjuška tam byla také, v pozadí, aby se moc neukazovala, a já se jí v tom davu snažil najít. Byla to vždycky velkolepá sláva, všude stovky lidí nadopovaných umělou slavnostní náladou. K mému štěstí a její smůle ji v davu našel soudruh Sládeček, oddaný člen strany a náš učitel dějepisu, jenž ho učil podle svého vzoru. Vzal ji za ruku a na celý dav slavnostně vykřikl: „Zde pohleďte na dceru vlasti! Narozenou na výročí této slavné historické události! Dcera Česky a Sověta! Kéž by dětí jako ona bylo více!“

Sládeček byl zkrátka rudý až do morku kostí. Chudák Kaťjuška se schovávala marně, on prostě musel všem připomínat, jak to má v rodině. Dav v čele se Sládečkem pokračoval ulicí dál, zatímco ostatní děti odsunuly Kaťjušku naštvaně stranou, jako by si na ní chtěly vybit vztek za to, že tu musí dělat cvoky. Celé jí to zkazil, zase byla ona ta špatná, zase ji odsunuli. Už jí začínaly stékat po tváři slzy, když jsem přišel já a vesele ji vzal za ruku.

„Kaťuško, neplač... Tady mám pro tebe něco k narozeninám. A taky za to, jak si mě naučila po rusky,“ říkám já, uměle se směju a podávám jí krabici s čokoládou, která v tom květnovém vedru stejně musela být dávno roztopená.

Úplně oněměla. Usmála se a otřela si slzy. Nikdo jiný se o její narozeniny nezajímal a spolu s její maminkou a tátou, jsem byl jediný, kdo jí kdy něco dal na narozeniny.

„Jéé, děkuji, ty si na mě tak hodný. Teď si mě úplně potěšil u srdce.“

Chtěl jsem něco říct, ale jsem rád, že jsem dál nemluvil. Dostal jsem totiž svoji první pusu od holky. První májová pusa od holky před pomníkem Padlých válečných hrdinů. To by bylo něco pro soudruha Sládečka, oslavná fotka přímo do Rudého práva. Ale ten mě nezajímal. Já jsem prostě dostal nejsladší a první pusu od Kaťušky.

Potom jsme si rozdali ještě pár takových, bohužel moc jich nebylo. Oficiálně jsme spolu ani chodit nemohli, veřejně jsme se k sobě nehlásili, i když jsem do ní byl bezhlavě zamilovaný. Nechtěl jsem jí to komplikovat, byli jsme prostě ještě děti. Ale byly to nádherné časy, měl jsem pocit, že se celý můj socialistický svět točí kolem ní. Jenže po základce se naše cesty najednou rozešly. Já šel na gymnázium a Kaťuška neznámo kam, s paní Mahenovou se ze svého malého bytu odstěhovaly. Snad šly do Karlových Varů, snad někam víc na jih, někdo tvrdil, že odjely do NDR, každopádně to bylo náhlé a rychlé. S Kaťuškou jsem zcela ztratil kontakt. Šly obě asi za lepším, neboť tady je ti nepřející lidé neustále dusili, až je vyhnali. Skoro přes rok jsem byl z toho rozrušený, naštvaný a nešťastný, ale musel jsem to přejít.

V létě 1991 jsem byl zašitý v malé vojenské základně v Beskydech, kde jsem si dosluhoval druhý rok z povinné vojenské služby. Důstojníci a nadřízení si zvykali na nový státní systém a většina lidí se snažila naučit říkat si „pane“ místo „soudruhu“. Mně bylo docela jedno, že jsem si službu odsluhoval v demokratickém zřízení místo v lidově demokratickém, vojna zůstávala pořád stejná. Po devětaosmdesátém ale celkově zavládla v naší rodině a okolí velice pozitivní nálada. Staré časy byly ty tam, otec s matkou začali ve svých profesích zase stoupat, platy se zvýšily, objevilo se něco, co jsme si nemohli vychutnat – svoboda. I děda se divil, že ho nyní za jeho noční eskapády vyšetřovali policisté už pouze za rušení nočního klidu. Mohl si na soudruhy nadávat, co chtěl. Jako by se obrátila mince, na povrch vyšla ta světlá, dosud pro mě nepoznaná stránka. Ani jsem nostalgicky nevzpomínal na ty všechny zážitky z dob komunismu, na to vyrůstání v normalizaci a dospívání pod dohledem spolehlivých soudruhů a svazáků. Pryč byla oddaná soudružka učitelka ze základky, i Sládeček, který se po politických změnách radši zastřelil, pryč bylo podpultové

nakupování a mávání na svátky rudými vlaječkami. Staré časy byly ty tam. I když popravdě ne úplně.

Mně se vše vrátilo, když mi jednou v pátek v červnu oznámili, že mám na bráně návštěvu. Chvilí mi trvalo, než jsem v té mladé, krásně ženě v bílém tričku a červené sukni rozpoznal Kaťjušku. Jakmile se na mě otočila, pročísla si prsty lehce vlasy a zasmála se, tak jsem věděl, že to je ona, ta malá, veselá holka, se kterou jsem chodil do školy. Dospěla do krásy, jako by krásné poupátko vykvetlo do nádherné růže. Byla jen o trošku vyšší, celá se žensky vytvarovala jako antická bohyně smyslnosti, vlasy měla rudější, než jsem si pamatoval a celkově se z děvčátka vytvarovala do ženy. Pořád z ní zářilo to, co mě uhranulo hned první den ve škole. Něco ve mně ji prostě poznalo a zrovna to, co ji pořád bezmezně milovalo.

Taky mě poznala, protože ten můj klučíčí obličej se též moc nezměnil, a skočila mi do náruče. V tom, jak mě stiskla, jsem však poznal i něco jiného než jen radost ze shledání. Vojáci u závory jen závistivě zapískali a prohodili pár narážek, ale ignoroval jsem je. Spíš jsem se jí podíval do očí, které nyní měla skleněné od toho, jak plakala. Zrovna tak jako onehdy za mlada v tom průvodu na devátého května. Poznal jsem, že jsem teď jediný člověk, který jí může pomoci, proto si mě asi takto vyhledala.

„No tak, Kaťjuško, neplač... Co se stalo? Já tě vidím po letech a ty mi zase pláčeš.“

Nejdřív mi řekla, jak si mě našla. Vyhledala v Olomouci mé kamarády, kteří jí řekli, kde teď sloužím a pak si mě prostě drze vyhledala. Hnala se sem celou dobu. Řekla, že já jako voják a člověk, co jí v životě rozuměl, jí můžu pomoci.

„Myško, maminka před dvěma roky umřela a já zbyla sama... Jenže všechno se mi jenom zhoršilo. Nedávno mě vyhodili z práce a já už tady nic nemám... Jenom tátu.“

Vzápětí mi to došlo. Noviny byly plné zpráv o tom, že sovětská vojska se po takzvaném dočasném pobytu na našem území zase vracejí domů. Všichni jí tím pádem odjedou. Docvakly mi všechny souvislosti.

„Ty chceš odjet pryč, Kaťjuško?“

„Víš, táta tady chtěl zůstat, ale prostě to nepovolili a stejně by to tady neměl nejlepší... A mě tady už taky nic nedrží, nikoho tady pořádně nemám. Ale nevím, jestli mi dovolí odjet s jeho vlakem...“

„Chceš, abych tě doprovázel?“

Hrozně se bála. Takhle vystrašenou jsem ji nikdy neviděl. Já jí zbýval jako jediná záchrana, rozhodně nechtěla jezdit sama, nevěděla, co ji tam čeká, myslela si, že se s ní do té vlakové soupravy snad probiju. Řekla, že po revoluci se na ni okolí dívá ještě víc s odporem než za již minulého režimu. Měla obavy, že proti Rusům a těm co s nimi mají něco

společného, nastane podobná odplata, jakou si zažili sudetští Němci po válce. Marně jsem se ji snažil ukonejšit, uklidnit a domluvit jí, že to vše jenom přehání. Ale ona měla všechno dávno sbalené, cestovala nalahko jen s jedním kufrem, nic dalšího nepotřebovala. Byla prostě zoufalá a já jsem ji takhle nemohl odmítnout.

„Prosím, Myško, pomoz mi. Ty jediný mi můžeš pomoc. Prosím.“

Mohl jsem ji snad nechat napospas osudu? Já věděl, jak se k ní lidé chovali ve škole a nějak jsem tušil, že to i v dnešní době opravdu nemá lehké. Ona by mi nelhala.

Noc strávila v hotelu a já jsem si u velícího doslova vyškemral dva dny dovolenky. Mému drsnému kapitánovi jsem uvedl závažné rodinné důvody, protože kdyby věděl, co jdu opravdu dělat, asi by mě hned zavřel. Nasedli jsme do vlaku a jeli domů, tedy ke mně domů. Celou cestu se ode mě neodtrhla. I když jsme cestovali v kupé a ona usnula, přitulila se a stále se mě pevně držela. Vypadali jsme, jako kdybychom k sobě od nepaměti patřili. Škoda že okolí nemělo stejný názor. Její ještě víc rudé vlasy a výrazné ruské rysy ve tváři se mnoha cestujícím nelíbily a dávali mi to najevo vražednými pohledy. A já pochopil, proč uniká a proč se tolik bojí. Lidé za ty roky útlaku a bezpráví hledali někoho, na kom by si mohli vybit zlost a taková bezbranná mladá žena s ruskou krví v sobě pro ně byla snadný terč. Kdybych nejel s ní, zasypali by ji asi narážkami a nadávkami.

Rodiče Kat'jušku také hned poznali, vzápětí ale byli zmatení, když jsme stáli bok po boku u prahu našeho bytu. Otec upadal do mdlob v myšlenkách, že jsem jí udělal dítě a teď si jí musím vzít, matka začínala plakat štěstím, že se budu konečně ženit a děda otevíral archivní láhev slivovice, jak pro něj bylo typické. Všichni se zklidnili, když jsem jim vysvětlil Kat'juščinu situaci. Celý večer se chovala prostě báječně, jako pravá dáma, přežila všechny trapasy mých rodičů a zachovávala klidnou tvář, když matka vyprávěla své útrpné zážitky z mého porodu. Ani od dědy se nenechala opít a tím ho dost zklamala, ale mě potěšila. Bylo to zajímavé, Kat'juška překvapila sama sebe, protože byla neuvěřitelně komunikativní, s rodiči si rozuměla a prostě jen zářila. Vyprávěla, co za ty roky zažila a jaké to bylo. Hlavně se mi tak tisíckrát omluvila za to, že tak nečekaně zmizela. Já jí to dávno odpustil. A večer proběhl v klidném, slavnostním duchu. Aspoň na chvíličku zapomněla na ty stresy kolem a bavila se. Možná po dost dlouhé době.

Spát jsme museli v mém malém pokoji na jedné posteli. A moje miniaturní postel opravdu nebyla dělaná jako manželská, tudíž jsme se k sobě tulili jako milenci. Moje nejnítěrnější sny se splnily, měl jsem vedle sebe moji vysněnou ženu, která se ke mně přitiskla, její rudé vlasy mě hladily po tváři a já cítil její tělesné teplo.

„Ty jsi nejmilejší člověk, Myško. Ty jsi můj rytíř,“ řekla něžně se zavřenýma očima a potom lehce usnula.

Samozřejmě že nic dál nebylo. Byli jsme oba unavení, chtěli jsme si odpočinout a navíc jsem k ní choval určitou úctu jako k dámě. Navíc za dveřmi stejně poslouchali všichni členové rodiny, tak jsem byl rád, že jsme se normálně vyspali. Ale spal jsem vedle Kat'jušky a já ani nemusel snít, protože jsem ten sen měl hned vedle sebe.

Krátce po poledni jsme šli ke kasárnám, kde bývala sovětská vojska v rámci uskupení tady u Olomouce. A vyskytly se problémy, protože jak Kat'juška zjistila od sovětských oficírů, kteří řídili odjezdy, vlak, kterým měl jet její otec, opouštěl město dřív, než bylo naplánované. Oba jsme zpanikařili a co nejrychleji běželi rovnou na nádraží. Doslova mě táhla za sebou, nechtěla to vzdát, na rozdíl ode mě, který již kapituloval.

Na nástupišti dnes tolik lidí nebylo, viděl jsem jen zaměstnance drah, pár svátečních výletníků a tři vojáky na dovolence, kteří čekali na svoji soupravu. Zrovna odjížděl jeden ruský, dlouhý vlak a Kat'juška z toho málem omdlela. Uklidnil jsem ji, když jsem viděl, že to byla převážně jen vojenská technika. Když vlak odjel, objevil se na poslední koleji další, již osobní. A do něj nastupovali lidé v uniformách i v obyčejném oblečení. Kat'juška se rozeběhla za jedním sovětským poddůstojníkem, jenž stál opodál a někoho vyhlížel. Já jsem zůstal pozadu, protože jsem váhal, jestli tam jít s ní a docela jsem se Rusů i bál.

„Copak, děláš tady soudružce doprovod?“ rýpnul si do mě jeden z vojáků. A já začal tušit problémy, když jsem viděl, že mají v rukou nějaké láhve a něco oslavují.

Odsuny sovětských vojsk čeští občané nějak neprožívali, spíše byli rozmrzelí z toho, že odjezdy těchto vlaků zdržují normální dopravu. Někdo se zašklebil, někdo si odplivl, ale jinak výraznější emoce neprobíhaly, když naše území konečně po dvaceti letech opouštěly armády, které všichni proklínali.

„Už vám jede vláček, vy rudí bastardi! Jeďte domů! Tady ste byli dlouho!“

„Cizáky tu nechceme! Běž domů, Ivane, Nataša ti spí s Koljou!“ zařval největší z vojáků přímo na tátu Kat'jušky.

Tyhle hesla volali lidé během srpna v osmašedesátém a těmto alkoholem posilněným vojákům to nyní přišlo jako dobrá satisfakce. Mně se to jevilo spíš jen zbytečné. Odešel jsem od nich stranou a šel za Kat'juškou, která na mě mezitím zamávala. Připadal jsem si jako mezi dvěma světy a ať se přidám k jakémukoliv, budu mít z toho následky. Mezi těmi sovětskými uniformami jsem byl jako pěst na oko, ale vojáci mě ignorovali, bylo jim to jedno. Žádné zátarasy, žádné kontroly, žádná bezpečnostní opatření, jak měla Kat'juška obavy. Byl jsem tady zbytečný, Rusové odjížděli zcela v klidu.

Otci byla neuvěřitelně podobná. Hned bych poznal, že jsou příbuzní. Typický robustní Rus ze Sibíře, výrazné slovanské rysy v obličejí, přesně jako Kaťjuška. Z obyčejného pěšáka se za ta léta vyšplhal na velitele kulometné čety, těch pár metálů na uniformě a výložky mluvily za své. A přivítal mě vlídně, potřásl mi rukou a ze mě konečně spadl ten strach a stres. Byl spokojen s tím, že jsem jeho dceři dělal doprovod. Kaťjuška vedle tatínka ožila stejně jako večer u nás, byla šťastná, že to stihla, a několikrát mě silně objala radostí. Kolem mě probíhala konverzace v ruštině a já si mohl zopakovat to, co mě naučila Kaťjuška při doučování. A jakmile jsem začal mluvit také rusky, dokonale jsem mezi ně zapadl, mohl jsem klidně odjet s nimi, choval jsem se najednou snad i úplně stejně.

Za ta léta socialismu jsem si k Rusům vypěstoval určitý odpor. Všichni je neměli rádi, v očích všech to byli jen prašiví komunisté, co nás utiskovali, všichni kolem mě je potají nenáviděli, od rodiny až po kamarády. Před nimi se lidé přetvařovali a někteří jim lezli až kdoví kam, přesto všechno je ale nikdo neměl rád. Vybavovaly se mi přelety jejich bitevních vrtulníků nad městem, ta jejich bezohledná cvičení a velká arogance. Za to jsem je neměl rád. Ale dneska jsem tu viděl jen obyčejné lidi, mezi které jsem dokonale zapadl. Tohle nebyl žádný národní nepřítel. Tohle dnes byli jen vojáci s rodinami.

Čas odjezdu se přiblížil a všichni cestující již byli ve vagónech. Kaťjuška se nenápadně vplížila k jedné početné rodině, i když ruští důstojníci počty cestujících nijak nekontrolovali. Kaťjuščin táta mi ještě tak pětkrát poděkoval a zval mě k sobě domů na vynikající boršč a vodku a já jen zdvořile řekl, že si to promyslím. Viděl jsem na očích těch vojáků a jejich příbuzných ve vagónech určitou nejistotu. Tady v Česku se za celou tu dobu měli dobře, u nás měli takovou Ameriku, zemi zaslíbenou. Pamatuju si, jak sovětští oficíři vždy chodili z obchodů s plnými košíky jídla a všeho možného, zatímco na nás toho moc nezbylo. Teď museli do Ruska, kde to nyní vřelo. Z klidného a pohodového místa do své rozbouřené, drsné země. Jediný, kdo byl veselý, byla asi jen Kaťjuška, která byla konečně se svým tátou a jela odtud s ideály a sny.

Těsně před samotným odjezdem, se na mě z okýnka podívala a pochopila, že se se mnou pořádně nerozloučila. Skočila mi zase rovnou do náruče a ještě mě políbila.

„Děkuju ti, Myško. Za všechno. Ty jsi mě zachránil.“

„Já děkuju tobě,“ řekl jsem rozechvěným hlasem, srdce jsem měl plné žalu.

„Ty jsi jediný, koho jsem měla kdy ráda. Rozumíš, ty jsi jediný... Musíš někdy přijet, táta ti dal adresu, tak přijed'... Ty patříš k mému srdci. A to jsem řekla v životě jen tobě, Myško.“

Chtěl jsem jí říci, že ona ke mně podobně patří již od šesté třídy, kdy jsem ji poprvé viděl, ale vlak se nekompromisně rozjel. Poslední polibek a Kaťjuška naskočila na jedoucí soupravu jako laňka. Tam se protlačila ještě k okýnku a spolu s otcem mi zamávala. Spatřil jsem, jak jí slzí oči a i já měl problémy udržet emoce. Ty její rudé vlasy jsem viděl ještě dlouho, než vlak zmizel v dáli. A to už byla pryč zcela. Další vlaková souprava s Rusy odjela, ale nikoho to moc nebralo, jen přiopilí vojáci u vstupu zajásali jak šílenci.

Ještě jsem si v sobě podržel sladký polibek, který byl snad podobný té první puse u pomníku Padlých válečných hrdinů. Vzpomínal jsem na naše společná doučování, společná vyprávění, zkrátka na vše a dokonale to ukládal v paměti. Zažil jsem s ní nejkrásnější den v mém životě. Zahltl mě smutek nad tím, že jsem ji ztratil již definitivně a šel jsem radši zase domů.

„Proč si nejel s nima, ty jeden rusomile?!“ zastavil mě největší z vojáků, když jsem šel kolem nich.

„Přesně! Mohls odjet s tou svojí rudou cizačkou.“

„Nechte toho! Už jsou pryč. K čemu vám to je? A navíc to nebyla cizačka, narodila se tady.“

„Nejseš ty nějaký ruskej póvl? Měls jet s nima! Nepotřebujeme, aby nám tady zůstával zbytek té rudé špíny.“

„Správně, nastup do dalšího a jed' si za tou svojí sovětskou courou!“

Nechápal jsem, kde se v nich vzala ta zloba, ta nenávisť, bylo zvláštní, jak najednou více ožili, když byli ruští vojáci pryč. Předtím se ani moc neozývali a nyní byli hotoví národní hrdinové. Bylo jim jedno, že mám stejnou uniformu jako oni a mluvím po jejich, přiřadili si mě k Rusům. Nevydržel jsem se nechat urážet a Kaťjušku již vůbec ne. Zlost mi zahalila mysl. Vzal jsem nejbližší koš a praštil s ním nejdrzejšího z nich, pak se na mě vrhli ti zbylí dva. Byli to bažanti, museli být ve službě jen pár týdnů, vůbec nic neuměli a pro mě jako ostrého průzkumníka nebyli pražádný problém. Dal jsem jim za ty jejich silácké řeči pořádně za uši. Průšvih jen byl, že jsem v zápalu boje uhodil i jednoho kolemjdoucího. K mé smůle to byl člen vojenské policie a tak mě hned sebrali.

Rodiče si mě neužili, protože jsem hned ten den jel s eskortou zpátky na základnu. Velící mě nejdřív málem sežral, vyhrožoval mi zastřelením a poté mě nechal zavřít na dvacet dnů do basy. Potom degradace zpátky na vojína a zbytek služby úplné peklo, ale to jsem přežil. Horší to bylo ke konci, kdy mě začala přes ten incident v Olomouci vyšetřovat policie a potom i kontrarozvědka. Podle všeho mě měli za sovětského přívržence a komunistického fanatika, náramně se zajímali o Kaťjušku, i o jejího tátu. Ti hoši, které jsem zbil, asi žalovali

na hodně vysokých místech. Vrchol všeho byl, když si hoši z rozvědky přivedli i rusky hovořícího překladatele, protože se jim nějak nezdálo, že na Čecha umím moc dobře rusky. Mohl jsem se jenom smát, byla to hrozná aféra. Udělali ze mě cizího agenta, skoro mě začali vyšetřovat za vlastizradu. Nemohl jsem podle nich být vlastenec a Čech, když jsem vyprovázel sovětská vojska pryč, smutně jim mával a také jsem měl kamarádské vztahy se Sověty. Udělali ze mě cizince a komunistu a dozajista by mě upálili, kdyby mohli. A já se tomu divadlu celou dobu smál a jen jsem pochopil, jak to taky musela mít paní Mahenová s dcerou těžké. Cítil jsem se divně. Cizinec ve vlastní zemi. Ale toho, co jsem pro Katjušku udělal, jsem ani sekundu nelitoval.

Z příkladu Katjušky jsem zjistil jedno. Nemusíte být zrovna cizí a pocházet z jiné kultury a prostředí, aby si z vás ostatní udělali cizince. Nenarodil jsem se zrovna do nejkliďnější a nepřátelštější doby a ona dvojnásobně. I přesto, jak k ní přistupoval systém a lidé, pro mě nebyla nikdy cizí, ba co víc, byla pro mě jako kus mé duše. Byla prostě taková. A taky proto, jsem se pro okolí stal svým způsobem též cizím. Oba jsme se tou dobou protloukli a pomohli si. Když jsem jí děkoval na olomouckém nádraží, to jsem jí děkoval za to, že mi pomohla se najít a nezůstat jako slepá ovce mezi všemi. Ona mě změnila a udělala mě lepším člověkem. Zrovna ta, kterou všichni neměli rádi, tak právě ta byla mojí osudovou ženou. Oba jsme si vzájemně pomohli. O mně jediném mohla říct, že jí patřím k srdci, že mě má ráda, že pro ni nejsem cizí. A já to o ní můžu říct také. Katjuška. Tak jsem jí říkal.